

Ειδήσεις - Πολιτική

Εαφνικές αλληλαγές στην οικονομία

Του ΚΩΣΤΑ ΤΣΟΥΠΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΔΥΟ τελευταίοι μήνες, Νοέμβριος και Δεκέμβριος, σημάδεψαν ολόκληρο το απερχόμενο 1987, όσον αφορά τις οικονομικές εξελίξεις, αλλά και δημιουργήσαν στο χώρο της προοδευτικής και συντηρητικής αντιπολίτευσης υπόνοιες για υποψίες ότι αναμένονται και πολιτικές εξελίξεις.

Το τελευταίο δίμηνο του χρόνου είναι, βέβαια, και τυπικά η περίοδος όπου κάθε κυβέρνηση ετοιμάζει τον απολογισμό και καταθέτει τον Προϋπολογισμό του ερχόμενου χρόνου, Προϋπολογισμό που κατά κανόνα αποτελεί το καταστάλαγμα, τον καθρέφτη της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, που μέλλει να ακολουθηθεί. Το τελευταίο όμως αυτό δίμηνο διαφέρει ουσιαστικά από τα ανήσυχα δίμηνα των προηγούμενων ετών. Γιατί:

Πρώτο, σημειώνει τη λήξη μιας περιοριστικής πολιτικής ενδεδυμένης του μανδύα της γνωστής Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, που λειτουργήσε προς την κατεύθυνση της εγκαθίδρυσης ενός καθεστώτος σκληρής λιτότητας για τους εργαζόμενους και πρωτόγωνων κερδών για 2.500 εταιρίες μεγάλων και μεσαίων επιχειρήσεων.

Λιτότητας που επέφερε μείωση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος των εργαζομένων κατά 15-20% και δημιουργία (αυτή κατά κύριο λόγο) καθαρά κέρδη ύψους 400 και πάνω δισεκατομμυρίων δρχ. στις επιχειρήσεις κατά τη διετία '86-'87.

Σκληροί οι αριθμοί

Δεύτερο, στο δίμηνο αυτό γίνεται υποχρεωτικά ο απολογισμός της προηγούμενης διετίας και καταδεικνύεται η αποτυχία ή επιτυχία των στόχων της σταθεροποιητικής πολιτικής.

Στην περίπτωση του χαρακτηρισμού του έργου της διετίας στην οικονομική χώρα, οι επιτυχημένοι ή αποτυχημένοι, οι αριθμοί είναι άτεγκτοι και

ΑΠΟ ΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΣΗΜΙΤΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ

σκληροί για την κυβερνητική πολιτική.

Ο πληθωρισμός «παρελήφθη» από τον «σταθεροποιητικό» Σημίτη τον Ιούλιο του 1985 να τρέχει με ρυθμό 16,5%, παρά τις εκλογές του Ιουνίου που είχαν μεσολαβήσει.

Η υποτίμηση της δραχμής και η κατά 15% αύξηση των τιμολογίων του ερχόμενου χρόνου, που έφθασε στο 25%.

Συνεπώς, κανείς στην παρούσα κυβέρνηση δεν μπορεί να ελπίζει ότι στο τέλος του 1986 οι τιμές αυξήθηκαν μόνο κατά 16,7%, έναντι 25% του 1985.

Ο στόχος είναι 10% και η απομάκρυνση απ' αυτόν κατά 6-7 μονάδες σημαίνει μια παταγώδη αποτυχία του προγράμματος λιτότητας στον τομέα της καταπολέμησης του πληθωρισμού.

Μια αποτυχία, που ασφαλώς δε θα αφήσει χωρίς παρενέργειες τις τιμές και το 1988, αφού κυβερνητικές υπηρεσίες αλλά και διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί εκφράζουν φόβους, ότι οι τιμές θα κυμανθούν και πάλι στα επίπεδα του 1987 (δηλαδή γύρω στο 16%).

Επιτυχία στο ισοζύγιο

Στο χώρο του ισοζυγίου πληρωμών η κυβέρνηση έχει ομολογουμένως να επιδείξει μια σημαντική επιτυχία. Στόχος του διετούς προγράμματος ήταν να μειωθεί το έλλειμμα του

ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα 1250 εκατ. δολάρια στα τέλη του 1987.

Ο στόχος αυτός φαίνεται να υπερκαλύπτεται και το έλλειμμα να διαμορφώνεται σε επίπεδα κάτω από τα 1200 εκ. δολάρια.

Φυσικά υπάρχει η διεθνής ενοική συγκυρία (μείωση τιμών πετρελαίου, πτώση δολαρίου, μείωση των επιτοκίων διεθνώς κ.λπ.).

Αντίθετα, στον τρίτο και τελευταίο στόχο της διετίας, στη μείωση δηλαδή του κρατικού ελλείμματος σαν ποσοστού του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (έτσι μετράται διεθνώς) η αποτυχία της κυβέρνησης να «πιάσει» το στόχο είναι και πάλι δεδομένη.

Ενώ ο στόχος του 1986 (έλλειμμα ίσο προς το 14% του Α.Ε.Π.) εκπληρώθηκε, η εκπλήρωση του στόχου του 1987 (έλλειμμα ίσο προς το 10% του Α.Ε.Π.) καθίσταται ανέφικτη. Πλησιάζει το 13% του Α.Ε.Π. Και το δυστύχημα για την οικονομία είναι ότι και για το 1988 επίσημα κυβερνητικά χείλη προβλέπουν διατήρηση του ελλείμματος στα ίδια με το 1987 επίπεδα.

Η τρίτη και πιο ουσιαστική διαφορά του τελευταίου διμήνου του 1987 σε σχέση με τα αντίστοιχα δίμηνα των προηγούμενων ετών, είναι ότι σημάδευται από γεγονότα - εκπτώσεις.

Ο πανίσχυρος, μέχρι τότε, υπουργός Εθνικής Οικονομίας Κ. Σημίτης παραιτείται.

Τα γεγονότα είναι γνωστά. Ο κ. Σημίτης, ως νέος Ιησούς, περιορίζεται να δηλώσει: «Το κεφάλαιο αυτό έκλεισε οριστικά για μένα». Ο ένας μάρτυρας λοιπόν του «εγκλήματος» αποκλείεται να μιλήσει.

Οι άλλοι δύο πράττουν το ίδιο, παραπέμποντας στον Πρωθυπουργό.

Και τα άλλα μέλη της κυβέρνησης, που πήραν μέρος στη «μοιραία» εκείνη συνεδρίαση του ΑΣΟΠ, ανεφεύγουν να πουν καθαρά τι ακριβώς συνέβη, κλινοντας όμως με τις ακριβομυθίες τους (τι άλλο θα μπορούσαν να κάνουν;) προς το μέρος του Πρωθυπουργού και δικαιώνοντάς τον. Το έργο της δικαίωσης του ενός ή του άλλου αναμένει τον ιστορικό του μέλλοντος.

Που κατά τη γνώμη μας πρέπει να λάβει υπόψη του την αντίδραση Τύπου και κομμάτων στην εισοδηματική πολιτική του Σημίτη, που πρέπει να είναι ο εξής λόγος που ανάγκασε τον Πρωθυπουργό να παρέμβει (δύο τα άλλα λίγο - πολύ περιβάλλον την αχλή του μυστηρίου και εγγίζουν το μύθο), καθώς, επίσης, και μια σημαντική πληροφορία, ότι σε φίλο του, που τον επισκέφθηκε εκείνες τις μέρες, ο Πρωθυπουργός φέρεται να ανεπιστεύθη ότι «τον τελευταίο καιρό ο Σημίτης κάνει το κεφάλι του».

Ανεξάρτητα πάντως από τους λόγους της παραίτησης, ο κ. Σημίτης - μπορεί να υποστηρίξει κανείς - ότι ανεδείχθη σε «πρόσωπο του έτους».

Μελίχιος, οργανωτικός, αθόρυβος αλλά σταθερός σε μια πολιτική που πίστευε ότι ταίριαζε στις συγκεκριμένες συνθήκες, ο κ. Σημίτης κατάφερε

να κερδίσει τη συμπάθεια του κόσμου.

Ο «συμπαθής σφιχτοχέρης»

Μια συμπάθεια - και εδώ υπάρχει το παράδοξο - που αναπτύχθηκε παρά τη σκληρή πολιτική της λιτότητας, η οποία εφαρμόστηκε στη διετία 1986-1987.

Κανονικά ο κ. Σημίτης θα έπρεπε με το φανατισμό που ενδημεί στην ελληνική πολιτική σκηνή, να είναι το μισητότερο πολιτικό πρόσωπο της κυβέρνησης. Αντίθετα, όμως, έδρασε τη συμπάθεια του κοινού, σε τρόπο που να μπορεί να υποστηρίξει άφοβα κανείς, ότι η πολιτική καριέρα του κ. Σημίτη δεν έληξε με την παραίτησή του κλίματος».

Αν ο κ. Σημίτης ανεδείχθη σε «πρόσωπο του έτους» στον οικονομικό χώρο, ο νέος υπουργός Εθν. Οικονομίας Παν. Ρουμελιώτης είναι δυνατό να «βαπτιστεί» ως «ο άνθρωπος του κλίματος».

Εκείνος δηλαδή που κλήθηκε να φτιάξει το επιχειρηματικό κλίμα, που κλονίστηκε βίαια

Ο κ. Ρουμελιώτης, πράγματι, 10 μέρες μετά την επάνοδό του στο υπουργείο Εθν. Οικονομίας (απ' όπου είχε φύγει για να γίνει υπουργός Εμπορίου) ανακίνησε μέτρα υπέρ των επιχειρήσεων (μείωση του φόρου κα-

τά 50% όταν τα κέρδη προέρχονται από εξαγωγές ή επενδύσεις), που δεν θα αποτολμούσε να λάβει καμία κυβέρνηση της Ν. Δημοκρατίας, όσο και αν κανείς ρεαλιστής από τον προοδευτικό χώρο δεν θα μπορούσε να αμφισβητήσει τους σωστούς μεσοπρόθεσμους στόχους της (αύξηση των επενδύσεων και των θέσεων εργασίας, εισροή συναλλάγματος από αυξημένες εξαγωγές που καταλήγουν πάλι σε όφελος των εργαζομένων κ.λπ.).

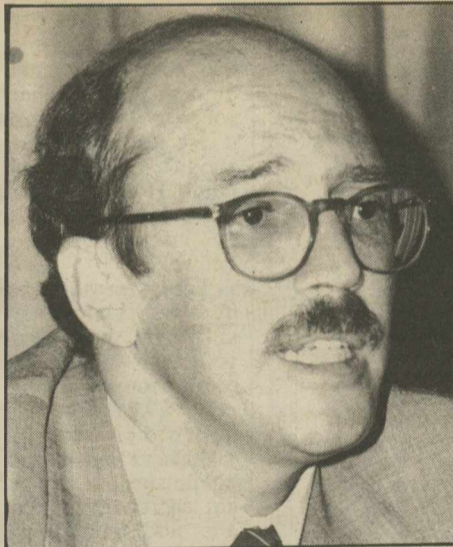
Δεν έλειψαν φυσικά εκείνοι από το χώρο του ΠΑΣΟΚ που μίλησαν για «ξεβράκωμα» απέναντι στο μεγάλο κεφάλαιο.

Όχι, βέβαια με την έννοια της αμφισβήτησης των μέτρων ή της υποβολής εναλλακτικών προτάσεων, αλλά με το επιχειρήμα, ότι «πάντα τα μέτρα που εξαντλούν τα περιθώρια αποτελούν αρετήρια και ανοίγουν την όρεξη στις συνδικαλιστικές οργανώσεις των βιομηχάνων και των εξαγωγέων για να εγκρίνουν νέες αξιώσεις».

Το τελευταίο δίμηνο του χρόνου, λοιπόν επιφύλασσε εκπλήξεις και γεγονότα που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν. Τουλάχιστον δεν μπορούσαν να προβλεφθούν χρονικά. Κανείς π.χ. δεν μπορούσε να προβλέψει ότι η εκπαρθωμένη Σημίτη θα συνέβαινε το Νοέμβριο. Όλοι την περίμεναν τον Ιανουάριο.

Τα παραπάνω αποτελούν σήμερα παρελθόν. Ο καινούργιος χρόνος απαλύνει τα γεγονότα του παρελθόντος και έρχεται από συνήθεια γεμάτος αισιοδοξία. Ίσως να είναι η ευφορία των γιορταστικών ημερών, ίσως να είναι το κλίμα ευφορίας των καιλιουργιών της κυβέρνησης. Να είναι αυτό από λόγους σκοπιμότητας (εκλογών κ.λπ.) ή αναγκαστικά η αισιοδοξία απαιτείται σύμφωνα με την αναπτυξιακή προσπάθεια που γίνεται εντονότερη το 1988;

Ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας Παναγιώτης Ρουμελιώτης.

ΑΝΑΒΑΛΛΕΤΑΙ ΓΙΑ 4 - ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ - ΜΗΝΕΣ Ο ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΜΠΟΝΑΜΑΣ ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ

Σύντομα, σύμφωνα με πληροφορίες, θα αποφασιστούν οι τρόποι ελέγχου των δαπάνων και των μισθολογικών αυξήσεων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα (σχετικά έγραψε η «Ε» για τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου).

Παράλληλα, θα συσταθεί ειδική επιτροπή, με επικεφαλής τον υφυπουργό Εθν. Οικονομίας, Γιάν. Παπανθανάση, που θα εποπτεύει την τήρηση της εισοδηματικής πολιτικής και θα παρακολουθεί τις συλλογικές διαπραγματεύσεις.

● Το νομισματοπιστωτικό πρόγραμμα του 1988 θα είναι και πάλι «σφιχτό» και δεν θα αποκλίνει ουσιαστικά από το αντίστοιχο του 1987. Ετσι οι πιστώσεις (δάνεια) προς τις επιχειρήσεις θα είναι και φέτος περιορισμένες, με αποτέλεσμα ορισμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται στο όριο βιωσιμότητας, να αντιμετωπίσουν προβλήματα, με άμεσες επιπτώσεις στους εργαζόμενους. Παράλληλα, όμως, θα δοθεί έμφαση στις πιστώσεις που ενισχύουν την επενδυτική προσπάθεια.

Αυτά για το πρώτο δίμηνο και τετράμηνο του έτους. Για έρχονται σε οξεία αντίθεση με όσα συνέβαιναν στο χώρο της οικονομίας το πρώτο δίμηνο του 1987, όταν «όλα τα 'σκιαζε η φούσκα και τα πλάκωνε η γνωστή... Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου». Αντίθεση που την επισημαίνουν οικονομικοί και πολιτικοί σχολιαστές και την ερμηνεύουν σαν σοβαρή ένδειξη πολιτικής εξελίξεως. 'Η σαν ένδειξη ότι επιτέλους αρχίζει - χωρίς αυτό να συντάταται με μικροκομματικές σκοπιμότητες - η προσπάθεια για μια βιομηχανία από το τούνελ της ύφεσης...

Καμιά αύξηση για τιμολόγια Οργανισμών

□ **ΣΥΜΦΩΝΑ**, πάντως, με τις πληροφορίες που υπάρχουν και τις εκτιμήσεις που γίνονται, το επόμενο δίμηνο, το πρώτο δηλ. δίμηνο του καινούργιου χρόνου (μόνο για τους προληπτικούς είναι... δισεκότο) αρχίζει με αισιόδοξες νότες για τους εργαζόμενους. Ετσι:

● Μέσα στον Ιανουάριο (τυπικά από την 1η Ιανουαρίου) οι εργαζόμενοι θα λάβουν ΑΤΑ μέχρι 8,4%, ποσοστό αύξησης που είναι το μεγαλύτερο που δίνεται εφάπαξ την τελευταία τριετία.

Το ποσοστό αυτό περιλαμβάνει το διορθωτικό ποσό, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις θα είναι 4,4%, δεδομένου ότι ο τελικός τιμάρθμος του 1987 διαμορφώθηκε στο ύψος του 15,9%, έναντι 16,9% του 1986. (Το Δεκέμβριο οι τιμές αυξήθηκαν κατά 1,3%).

Επίσης στο 8,4% περιλαμβάνεται και η πρόβλεψη για αύξηση του τιμάρθμου κατά 4% το πρώτο τετράμηνο του 1988, που μπορεί μν να είναι και μικρότερη και να φτάσει τα 3%, οπότε η συνολική ΑΤΑ θα είναι 7,4%.

● Κατά τους κυβερνητικούς παράγοντες, η αύξηση των τιμών το πρώτο τετράμηνο του έτους θα είναι συγκρατημένη και θα επηρεασθεί από τη μείωση του Φ.Π.Α. (από 18% σε 6% σ' όλα τα τμήματα και τα οικοδομικά υλικά) και από τις συζητήσεις του υπουργού Εμπορίου με εκπροσώπους βασικών κλάδων που επηρεάζουν τις τιμές. Ο εισαγόμενος πληθωρισμός, επίσης, θα είναι αμ-

βλυμένος, λόγω της πτώσης του δολαρίου.

Σταθερά τα καύσιμα

● Τα καύσιμα δεν πρόκειται να αυξηθούν στις 11 Ιανουαρίου, ημέρα που η κυβέρνηση καθορίζει τις τιμές για το επόμενο τρίμηνο. Σύμφωνα με πληροφορίες, υπάρχει το ενδεχόμενο να μειωθούν οι τιμές στις οποίες πωλούν τα διυλιστήρια.

Δεν φαίνεται, όμως, πιθανό, να επηρεαστούν και οι τιμές κατανάλωσης, αφού ταυτόχρονα, όπως γίνεται τον τελευταίο ενάμιση χρόνο, αυξάνει η φορολογία των καυσίμων.

Η διατήρηση των τιμών στα ίδια επίπεδα οφείλεται βασικά στην πτώση του δολαρίου και στην πτώση της τιμής του πετρελαίου διεθνώς (σήμερα είναι 15,5 δολ. το βαρέλι, έναντι 18 δολ. στις αρχές του φθινοπώρου).

Δεν θεωρείται πιθανό, όπως μας έλεγε κυβερνητική πηγή, μια θεαματική μείωση της βενζίνης και του πετρελαίου, π.χ. 5 δρχ. το λίτρο, εξαιτίας των ελλειμμάτων του δημοσίου. Παρότι οι διεθνείς οικονομικές εξελίξεις στο χώρο του πετρελαίου και του δολαρίου τη δικαιολογούν.

● Αναβάλλεται ο συνηθισμένος πρωτοχρονιάτικος «μπονάμας» της αύξησης των τιμολογίων των Δημοσίων Οργανισμών και Επιχειρήσεων, δηλ. ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ, ΕΥΔΑΠ κ.λπ.